

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Ὅτι ἡ πρὸς τὴν Ἱερουσαλήμ ὁδοποιεῖα, καὶ προσκύνησις τῶν Χριστιανῶν ἀρχαία ἐστίν.

Αΰβηθις φησιν ἡ Θεία Γραφή εἰς βάθος κακῶν ἐμπεσῶν κατὰ φρονεῖ, ἐπεὶ δὲ σκοτίζεται, καὶ ἔχει μεμιασμένον καὶ τὸν νῦν τε, καὶ τὴν συνειδησίην τοῦ ποιῆτοί εἰσι καί τινες νέοι Αἰρετικοὶ ἐν τῇ Δύσει ἀναφυέντες, ἀντιφερόμενοι πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ κατ' αὐτῆς τῆς βλαβείας, καὶ προσκυνήσεως τῶν Ἀγίων τῆ Σωτήρος τόπων, οἵτινες πρὸς σύστασιν τῆς κακοδοξίας αὐτῶν φέρουσιν εἰς τὸ μέσον καὶ λόγον τινὰ, ὡς αὐτοὶ λέγουσι, τῆ Ἀγίας Γενηγορίας Νύσσης κατὰ τῆς ποιότητος προσκυνήσεως. Ἀλλ' ἐγειρίσθωσαν Ψευδοπροφῆται, ἀναφανήτωσαν Αἰρετικοὶ, φυέτωσαν Σχισματικοὶ, ὑποσχθήτωσαν τοῖς ἀκολουθεῖσιν αὐτοῖς τὸν Οὐρανὸν, ἀπειλήτωσαν αἰώνιας κολάσεως πᾶσι τοῖς μὴ ἀκολουθεῖσιν αὐτοῖς. καυχᾶσθωσαν ἑαυτοῦ εἶναι Ἀγγέλους ἔξ Οὐρανοῦ, ἐνεργήτωσαν σημεῖα, καὶ δυνάμεις, ἀκολουθησάτω αὐτοῖς ἅπας ὁ Κόσμος, βλασφημησάτωσαν τινες μὲν τὴν πίσιν, τινες δὲ τὰς παραδόσεις τῆς καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. λοιδορεῖτωσαν οὖν Ἐκκλησιαστικὰς Οἰκονομίας, καὶ δόξας Χριστοῦ. σαλευθήτω ἡ Γῆ, ἠχησάτω ἡ Θάλασσα, πιπλήτω ὁ Οὐρανός. ταῦτα πάντα, καὶ τὰ ὅμοια γινώσκω. ζητήτω δὲ τὸ ῥῆμα τῆ Θεοῦ τὸ ἀποκαλυφθῆν ἐν ταῖς ἁγίαις Γραφαῖς, καὶ ἐν τοῖς Θείοις Πατράσι, καὶ δικαιωθήσεται ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς. λατρεύσάτωσαν τὰ ἔθνη ἕκαστον ὃν ἑαυτῶ Θεὸν ἔξελέξατο. βλασφημεῖτωσαν οἱ Αἰρετικοὶ οὖν Ἀγίους, καὶ τὰ ἅγια, ἡμεῖς δὲ μετὰ τῆς Ἀγίας τῆ Χριστοῦ Ἐκκλησίας προσκυνῶμεν, καὶ λατρεύομεν ἕνα καὶ μόνον Θεὸν ἀληθινόν, τὴν Ἀγίαν, καὶ Ὁμοούσιον Τριάδα, προσκυνῶμεν δὲ, ἦσαν τιμῶμεν οὖν Ἀγίους, καὶ τὰς τῶν Ἀγίων Εἰκόνας, προσκυνῶμεν, ἦσαν τιμῶμεν τὸν τίμιον Σταυρὸν, τὸ ζωοποιὸν Ξύλον τῆ τιμῆς Σταυροῦ, τὸν Ἅγιον καὶ ζωοδόχον Τάφον τῆ Κυρίας ἡμῶν Ἰσοῦ Χριστοῦ, τὸν Ἅγιον Γολγοθαῖν, τὴν Ἀγίαν Ἀποκαθήλωσιν, τὸ Ἅγιον Σπήλαιον τῆς κατὰ σάρκα τῆ Κυρίας ἡμῶν Γεννήσεως, τὸ πάτημα τῆ Σωτήρος τὸ ἐν τῷ ὄρει τῆς Ἐλαιῶν, τὸν Ἅγιον, καὶ Θεομιμητικὸν Τάφον ἐν τῇ Γεθσημανῇ, καὶ οὖν λοιπὰς ἁγίας τῆ Σωτήρος ἡμῶν τόπους, ὃν τρόπον προσεκύνησαν, καὶ ἐτίμησαν αὐτοῦ οἱ Πατέρες ἡμῶν ἀπὸ τῆ καιροῦ τῆς Ἀγίων Ἀποστόλων ἄχρως ἡμῶν, οὖν δὲ ἀποποιεμένους τὴν ποιανύτην τιμὴν, ὡς παρὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν, καὶ ὑποτύπωσιν, καὶ διδασκαλίαν τῆς Ἀγίων Πατέρων διδάσκοντες, καὶ τὰς Ἀγίας Γραφὰς παρεξηγουμένους, καὶ εἰς τὰ θελήματα αὐτῆς βιάζοντες, καὶ παρασύροντες, μετὰ τῆς Ἀγίας ἐβδόμης Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀναθεματίζομεν, καὶ ἀποποιούμεθα. ἵνα δὲ μὴ καὶ πρόσκομμα εἰς τινὰς ἀνδραβείας, καὶ ἀμαθείας τῆς ἡμετέρων γίνωνται, ἔχοντες Ἀρχηγὸς τὸν Καλβῖνον, καὶ τὸν Λατέρον, εἰς

παράσασιν τῆς ἀληθείας, καὶ ἀνατροπῶν τῶν ψάδων αὐτῶν, δύο τινὰ νὰ ἀποδείξωμεν ἐν τῷ παρόντι Κεφαλαίῳ ὑποκρίσθησαν.

Πρῶτον, ὅτι ἡ εἰς εὐὲν Ἀγίας τόπας ὁδοιπορία ἐσάθη ἀρχαία, καὶ πατροπαράδοτος ἀπ' αὐτὸν τὸν πρῶτον αἰῶνα τῆς συστάσεως τῆς Ἐκκλησίας ἀδιάκοπος, καὶ κατὰ διαδοχὴν ἄχει τῶν νῦν.

Καὶ δεύτερον, νὰ διαλύσωμεν εὐὲν ὅπωςδήποτε ἰσχυροτέρως λόγους, καὶ βλασφημίας ὅπως μεταχειρίζονται πάντες οἱ τῆ τιμῆ, καὶ δολαβεία τῶν αὐτῶν ἀγίων τόπων μαχομένοι.

Τὸ πρῶτον δείκνυται ἔκτε τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ἐκ πολλῶν τε Συνόδων, καὶ ῥητῶν τῶν Πατέρων, καὶ ἔξ αὐτῆς τῆς πράξεως τῆς καθόλου Ἐκκλησίας. καὶ εἰς μὲν τῶν Θεῶν Γραφῶν ὁ Θεὸς (Δευτ. 16.) διατάττει, ἵνα πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τεῖς τῶν ἔτους εἰς τῶν Σκηνῶν ἢ εἰς τὴν Ναὸν τῶν Θεῶν πορεύωνται, καὶ προσκυνῶσιν, ὡς τὴν ἐντολὴν ὁ Ἐλκωνά, καὶ ἡ Γυνὴ αὐτῆς ἀπεδαίως ἐφύλαττον (1. Βασ. 1.) καὶ ὁ Κύριος δὲ πρὸς τῶν Μητέρα αὐτῆς, καὶ τὸν Ἰωσήφ πατρί-
 ζοι (Λευκ. 2. Γωαύ. 12.) ἐ μὲν δὲ ἀλλὰ καὶ τῶν Ἐθνικῶν πολλοὶ παρατηρήσαν-
 τες αὐτῶν φαίνονται ὡς ἰδίας πατρῶδας καταλιμπαινόντες εἰς τῶν Ἱερουσαλήμ
 προσκυνῆσαι ἐρχόμενοι, ὡς καὶ ὁ Αἰθίοψ ἀνέχων, καὶ μακρόθεν ἐρχόμενος,
 καὶ τῆς εἰς τῶν αἰώνιον ζωῆν εἰσαγωγῆς ἐπέτυχεν. Πράξ. 8.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Παῦλος ἐσπεύδαζεν εἰ δυνατόν ἵνα φθάσαι τῶν Πεντηκοστῶν εἰς
 τῶν Ἱερουσαλήμ, ὅς δὲ καὶ Γεράνυμος ἐπόμενος ἐν τῇ πρὸς Μαρκέλλων 17. αὐτοῦ
 Ἐπιστολῇ δείκνυσι τὸ ὅσον καλὸν εἶναι νὰ ὑπάγασιν οἱ Χριστιανοὶ εἰς εὐὲν Ἀγίους
 Τόπους, καὶ Ἀνδρέαν δὲ τὸν Ἀπόστολον ἢ αὐτῆς περιήγησις μαρτυρεῖ πολλὰ εἰς
 προσκύνησιν τῆς Ἱερουσαλήμ γενέσθαι, καὶ πάλιν εἰς τὸ κύριγμα ἐπιστρέψαι.

Ἐκ δὲ τῶν Πατέρων, ἔξ ὧν καὶ τὸ ἀρχαῖον τῆς συνηθείας παρῆσται, ὁ μὲν
 Εὐσέβειος φησὶ Βιβλίῳ ἕκτῳ, Κεφ. ια. ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος Ἐπίσκοπος Καππά-
 δοξ, ὅς καὶ γέγονε Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, καὶ τέλος τιμῶς ἐμαρτύρησεν,
 ἐπορεύθη εἰς Ἱερουσαλήμ προσκυνῆσαι εὐὲν Ἀγίους Τόπους, ὁ αὐτὸς Εὐσέβειος Βι-
 βλίῳ γ. εἰς τὸν βίον Κωνσταντίνου, καὶ Ἀμβρόσιος ἐν τῷ ἑξοδικῷ λόγῳ τῶν Θεο-
 δοσίου, ἐπαινοῦσι τῶν Ἀγίων Ἐλένην, ὅτι ἄχῆς ἕνεκα ἐπορεύθη εἰς Ἱερου-
 σαλήμ.

Σωζόμενος Βιβλ. β. Κεφαλ. κς. τῶν Ἐγκανίων τῶν ἡμέρων οἱ Ἱεροσολυμίται
 κατ' ἔτος παιῶσιν ὡς καὶ μνήσεις ἐν αὐτῇ τελείσθαι, καὶ ὀκτῶ ἡμέρας ἐφεξῆς, συ-
 γιέναιτε σχεδὸν πολλὰς ἐκ πάσης τῆς ὑφ' Ἡλίου, οἱ κατ' ἰσορίαν τῶν Ἱερῶν Τό-
 πων πάντοθεν συντρέχουσι καὶ τὸν καιρὸν ταύτης τῆς Πανηγύρεως.

Ταῦτα φησὶ καὶ Θεοδώρητος, ἀπαντῶν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τῶν Φιλοθέων ἐκείσε
 θεόντων.

Ὁ Ἅγιος Νικόλαος ἔτι νέος ἄχῆς ἕνεκα ἐπορεύθη εἰς Ἱερουσαλήμ, ὡς μαρ-
 τυρεῖ ὁ Μεταφραστής.

Τὸ αὐτὸ μαρτυρεῖ καὶ Γεράνυμος Βιβλίῳ περὶ τῶν ἐνδόξων βίων, ἐν τῷ βίῳ τοῦ
 Ἀλεξάνδρου, ἐπεὶ δὲ ἔτος ὁ Ἀλέξανδρος ἦτον ἑκατὸν ἔτη πρὸ τῶν Κωνσταντίνου, καὶ
 ἦτον.

ἦτον Γερομύσης, ὃν καὶ Θαυμασίως ἐπαινῶσιν ἔ μόνον ὁ Καισαρείας Εὐσέβειος εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν, καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀρχαῖοι Ἐκκλησιαστικοὶ Ἱστορικοὶ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἀντιφερόμενοι εἰς τὸ Μαγδεπέργοι ἑκατοντάδι τρίτη Κεφαλαίον ἐν τῇ ἀρχῇ, καὶ οὕτως γινώσκεται τὸ ψεῦδος τῶν λόγων αὐτῶν παρεστώτων, ὅτι αἱ εἰς οὗτον Ἁγίους Τόπους πορεύσασθαι ἀρχίσαν ἐπὶ τῇ Μεγάλῃ Κωνσταντίνου, ὃ καὶ κατωτέρω πλατύτερον ἐλεγχθήσεται. ὁ αὐτὸς Γεράσιμος Ἐπιστολῇ ιζ' πρὸς Μαρκέλλαν λέγει (ὡς εἴρηται καὶ Κεφαλ. δεκάτῳ) μακρολογία εἶναι κατὰ τὸ παρὸν νὰ ἀναδράμῃ τινὰς ἀπὸ τῆς Ἀνάληψιν τῆς Κυρίας, καὶ ἕως τῆς σήμερον, καὶ νὰ ἀναδράμῃ τινες Ἐπίσκοποι, τινες Μάρτυρες, τινες Ὁμολογηταί, καὶ τινες Διδάσκαλοι ἐκ τῶν διαλαμψάντων εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Διδασκαλίαν ἠλθόντων εἰς Ἱερουσαλήμ, νομίζοντες βεβαίως ὅτι ὀλιγώτερον νὰ εἶναι ἀσεβεῖς, ὀλιγώτερον ἐπισημόνες, καὶ μήτε, ὡς λέγεται, νὰ ἔλαβον τὴν μακαρίαν χεῖρα τῶν ἀρετῶν, αἰσῶσθε καὶ δὲν ἠθέλων προσκυνῆσαι τὸν Χριστὸν εἰς ἐκείνους οὗτον τόπον, εἰς οὗτον ὁποῖος πρῶτον ἔλαμψε τὸ Εὐαγγέλιον ἀπὸ τῆς τόπῃ τῆς πάσης, καὶ τῆς κατὰ δίκης.

Ὁμοίως καὶ Ἐπιστολῇ κζ' περὶ τῆς ἀποβιάσεως Παυλίνης Φησὶ, τίνος Ἐθνεσὺς ἀνθρώποι ἐν τοῖς Ἁγίοις Τόποις ἐκ ἔρχονται;

Καὶ Ἐπιστολῇ μς' πρὸς Ρόμειον, ὅς ἠνυχήθη πορεύσασθαι εἰς οὗτον Ἁγίους Τόπους τῆς Παλαιστίνης, ἀπόδος Φησὶν ἂ παρόντος τῆς Κυρίας ὑπέσχου, ἀδελφός γάρ ἐστιν ὁ τῆς ἀνθρώπων βίος, μήπως ληφθῆς πρὸ τοῦ πληρῶσαι τὴν ὑπόσχεσιν.

Καὶ Ἐπιστολῇ ρνδ' νουθετεῖ τὸν Δεσπόμενον ἵνα ἔλθῃ εἰς οὗτον Ἁγίους Τόπους, καὶ μετὰ τῆς ἄλλων λέγει, ἀληθῶς τὸ προσκυνῆσαι ὅπου ἔστησαν οἱ πόδες τοῦ Κυρίου, μέρος πίστεως ἐστίν.

Παλπίκιος Βιβλίῳ β' τῆς Γερασίου Ἱστορίας περιγράφων Ἐλίνης τῆς μακαρίας τὴν προσκύνησιν, λέγει, Θαυμασόν ἐστιν ἰδεῖν ἐν Ἱερουσαλήμ, ἔτι ἐν τῷ τόπῳ καὶ ὁ Κύριος ἀνελήφθη εἰς Οὐρανὸς, ἕως τῆς νῦν διαφυλάττεται ἡ ἴχνη τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ συνερχομένων πολλῶν πιστῶν ἐκ πολλῶν τόπων εἰς αὐτὸν τὸν ἅγιον τόπον, καὶ λαμβανόντων τῆς πατημένης κόνεως, ὅμως ἐδεμίαν αἰσθάνεται ζημίαν ἢ ἄμμος, ἀλλὰ σῶος, καὶ ἀκέραιος δέσκεται ἐν τῷ τόπῳ αὐτῆς.

Παυλῖνος Ἐπιστολῇ ια' πρὸς Σεβήρον, ἐκ ἄλλος (Φησὶν) ὁ πόθος ἔλκει εἰς Ἱερουσαλήμ οὗτον ἀνθρώπος, εἰμὴ ἵνα οὗτον τόπον ἐν οἷς παρὼν ἴδωσι ὁ Χριστὸς ἰδῶσι, καὶ ψηλαφήσωσιν.

Ὁ Γερὸς Αὐγουστῖνος Ἐπιστολῇ ρλζ' πρὸς τὸν Κλήρον, καὶ Λαὸν τῆς Ἰταλίας λέγει, καὶ ἐξελέξαντο μέσαντι ὡς ἐκ κοινῆς συμφώνῃς δεδέντος ἀμφοτέρω πορεύσασθαι εἰς τὴν Ἁγίαν Γῆν.

Ὁ αὐτὸς λέγει ἐν τῷ ιβ' περὶ Πόλεως Θεῶν, πῶς ἕνας ἀλαβῆς προσκυνητῆς τὸ ἅγιον χώμα ὅπερ ἠπῆρεν ἀπὸ τὸν περὶ αὐτὸν τῆς Ἁγίας Τάφῃ τὸ εἶχε κρεμάσθαι μέσα εἰς τὸ Κελλίον, διὰ νὰ μὴ πειράζεται ἀπὸ δαιμονικῆς φαντασίας, καὶ ὑψέρον ἐδέθη τῶν εἰς τὴν παροικίαν ἐκείνην Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων, νὰ δώσῃ

σεν θέλημα να γένη Ἐκκλησία ἐκεῖ ὅπου ἤθελε παραχωθῆ ἐκεῖνο τὸ σεβάσμιον χώμα.

Κασσιανὸς Βιβλίω δ'. περὶ τῶν Διατάγῶν τῶν θξαυμένων Κεφ. 31. μνημονύει Μοναχῶν τινῶν, οἵτινες ἄχῆς χάριν ἐπορεύθησαν εἰς σὺν Ἀγίους Τόπους τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ φησὶ τινες τῶν ἀδελφῶν ἐκ τῶν σοφῶν τῆς Αἰγύπτου ἦλθον εἰς σὺν Ἀγίους Τόπους προσδύχῆς χάριν.

Σωκράτης Βιβλ. ζ'. Κεφαλαίω παραλήγοντι γράφει, Εὐδοκίαν τὴν γυναῖκα Θεοδοσίας τῆς Μικρῆς, ἐλθεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ, ὡς ἠύξατο.

Ὁ Μεταφραστὴς γράφει διὰ τὸν Ἄγιον Ἀλέξιον τὸν Ἀνθρωπὸν τῆς Θεῆς, ὅτι ἐπήγεν εἰς ὅλας τὰς Κόσμους ὡς ἀγενικωτέρας Ἐκκλησίας ἄχῆς χάριν, καὶ πόσῳ μάλλον εἰς Ἱερουσαλήμ;

Ὁ Παλαῖδιος Ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας Κεφ. ριγ'. γράφει, ὅτι Φιλορῶμος ὁ Πρεσβύτερος δύο φορὰς ἐπήγεν εἰς Ἱερουσαλήμ χάριν προσκυνήσεως, καὶ Κεφ. ρη'. γράφει, ὅτι ἡ Ἁγία Μελαίη ἀρισκομένη εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐδέχετο σὺν ἐρχομένους ἐκεῖ ἐκ πάσης τῆς Οἰκουμένης, προσκυνήσεως χάριν.

Μαυρίκιος Διάκονος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλῆς Ἐκκλησίας, ὅπως εἰσῆλθεσε τὸν Συναξαριστὴν γράφει εἰς τὴν θ'. τῆς Ὀκτωβρίου, ὅτι ὁ Ἀνδρόνικος, καὶ ἡ Ἀθανασία ἐπήγαγον εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ εἰς τὴν κη'. τῆς αὐτῆς λέγει, ὅτι ἐπήγεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ εἰς προσκύνησιν.

Ὁ Ἄγιος Σωφρόνιος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων γράφει εἰς τὸν βίον Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας, ὅτι ἐπηγαίνασι πλῆθος Χριστιανῶν πολὺ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλήμ εἰς προσκύνησιν.

Τίς Ῥωμαία Πατριαρχία ὀνόματι Ῥωσικία ἔταξε ναὶ ὑπάγη εἰς Ἱερουσαλήμ εἰς προσκύνησιν τῆς Ἁγίας Τόπων, καὶ διαβαίνουσα εἰς Βυζάντιον ναὶ μισθώσῃ ἀπ' ἐκεῖ, ὁ δὲ Ἄγιος Γρηγόριος ὁ Διάλογος τὴν ἠλεγξε κατὰ ποῦν διὰ γράμματος διατι ἀργησε ναὶ πληρώσῃ τὴν ὑπόσχεσίντης.

Ὁ Πάπας Γρηγόριος ὁ β'. Ἐπιστολῆ α'. πρὸς Λέοντα Βασιλέα τὸν Ἰσαυρον λέγει, ἠρξάντο ἀπὸ ὅλου τοῦ Κόσμου οἱ ἄνθρωποι πετώμενοι ὡς αἰετοὶ εἰς τὴν Ἱεροσόλυμα παραγίνεσθαι, κατὰ ὡς εἶπεν ὁ Κύριος, ὅπως τὸ πτώμα ἐκεῖ καὶ οἱ αἰετοὶ πτώμα ὁ Κύριος, αἰετοὶ ὑψηλοπετεῖς οἱ ἀσεβεῖς, καὶ φιλόχρηστοι ἄνθρωποι.

Ὁ Χρυσόστομος Ὁμιλίω ζ'. εἰς τὸν Ματθαῖον φησὶν, οὐδεὶς δὲ ἕτερος λαμπρὸν, καὶ περιφανὲς ἐκεῖνο τὸ Χωρεῖον ἐποίησεν, ἀλλ' ἢ μόνον αὐτὸς (ἦτοι ὁ Χρυσὸς γεννηθεὶς) μετὰ γέν τὸν τόκον ἐκεῖνον ἀπὸ τῆς περάτων τῆς Οἰκουμένης ἐρχονται ὀψόμενοι τὴν φάτιν, καὶ τῆς καλύβης τὸν τόπον, ὡς αὐθεν ὁ Προφήτης προανεφώνησε λέγων, ἔδαμῶς ἐλαχίστη ἐν τοῖς Ἡγεμόσιν Ἰσραὴλ.

Καὶ ἡ Ἐκκλησία ψάλλει Κυριακῆ τῆς Βαΐων ὡδὴ γ'. καὶ ε. ἄσατε λαοὶ Θεοπρεπῶς ἐν Σιών, καὶ ἄχλω ἀπόδοτε ἐν Ἱερουσαλήμ: καὶ, Σιών Θεῆς Ὁρος τὸ Ἄγιον, καὶ Ἱερουσαλήμ κύκλω σὺν ὀφθαλμῶσιν ἄρον, καὶ ἴδε συνηγμένα ὡς τέκνα ἐν σοὶ, ἴδὲ γὰρ ἠκασί μακρόθεν προσκυνῆσαι τῷ Βασιλεῖσιν.

Ὁ Μέ-

Ο Μέγας Γουρνιαδὸς Διαζῆξει τεσσαρακοσῆ γράφει, Πᾶσι γὰρ φανερὸν τὸ
 τὴν Ἀγίαν Ἀνάσασιν (ἦτοι τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Ἱερουσαλήμ) εἶναι ἐκ πάσης
 τῆς Οἰκουμενῆς ἐκείσε συρρέοντες (ὡν τὸ πλῆθος ἄπειρον εἰπεῖν) καὶ ὑποδέχεσθαι,
 καὶ τρέφειν, καὶ ποιῆσθαι δαπανὰς ἀμέτρητες, καὶ παρὰ πάσας ἐλπίδας τοῖς ἐκεῖ-
 σε ἀφροζομένοις ἀρκέσας, καὶ τὴν θαυματουργίαν τῆ μεγάλης Θεᾶ, καὶ Σω-
 τῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆ πλῆθος ἀμύθητον καὶ ὀλίγων θρέψαντος ἄρτων,
 καθ' ἡμέραν ἀρχομένῳ, καὶ δυνατῶν καθεστῆαι πλῆθει βοηθεῖν πᾶσι.

Ο Κοσμάς ὁ Μοναχὸς ἐν τῷ γ'. Τροπαεῖον τῆς Αἰῶνος ψάλλει, καὶ λέγει
 ἔσθι, καὶ λέγειτε καὶ λαοὶ, καὶ θαύσασθε σήμερον τὸν Βασιλεῖα τῆ Οὐρανῶν ὡς ἐπὶ
 Θρόνον Χερουβικὸν ἐπὶ Πάλας ἀτελεῖς τὴν Ἱερουσαλήμ προσεπιβαίνοντες, πῶς νυμ-
 φάεται ὡς σάφρονα τὴν νέαν Σιών. νέαν δὲ Σιών, καὶ νέαν Ἱερουσαλήμ λέγει ὁ
 Παμφίλος Εὐσέβειος εἰς τὸν βίον τῆς Ἀγίας Κωνσταντίνης, ὡς εἶπται ἐν τοῖς ἐμ-
 προσθεν, τὸν Ναὸν τῆς Ἀγίας Ἀναστάσεως, ἐν ᾧ ὁ Ἅγιος Τάφος, καὶ ὁ Ἅγιος
 Γολγοθᾶς, ἐν οἷς ἐνυμφάθη τὴν Ἐκκλησίαν ὁ Κύριος.

Ο Δαμασκηνὸς Γωάννης ψάλλει εἰς τὸν πρῶτον ἤχον τῆς Ὀκτωήχης, Κυκλώ-
 σατε λαοὶ Σιών, καὶ περιλάβετε αὐτὴν. καὶ εἰς τὴν ὀγδόην φδὴν τῆς Ἀγίου
 Πάσχα, Ἄρον κύκλω εἶναι ὀφθαλμίσσας Σιών, καὶ ἴδε, ἴδὲ γὰρ ἠκαίοι Θεο-
 φεγεῖς ὡς φασῆρες ἐκ Δυσμῶν, καὶ Βορρᾶ, καὶ Θαλάσσης, καὶ Εἰώας ὡς τέκνασθε
 ἐν σοὶ ἀλογῶντες Χριστὸν εἰς εἶναι αἰῶνας.

Ἐν τῷ Βιβλίῳ τῷ καλεμένῳ Γεροντικῷ γράφει, ὅτι Μοναχὸς τις ἀλαβῆς
 γενόμενος Γρηγόριος ὄνομα διηγήσατό μοι, ὅτι πόδες μοι ἐπεισῆλθεν ἀπελθεῖν εἰς
 τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ προσκυνῆσαι τὴν Κυρίαν ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ Ἀνάσασιν, καὶ
 πᾶσας εἶναι ἐκείσε σεβασμίας τόπας.

Καὶ ὁ Τερρνέσης Γρηγόριος παλαιὸς, καὶ ἐξόγιμος αὐτῶν, βεβαιώνει ἐν τῷ
 περὶ δόξης τῆς Μαρτύρων, ὅτι παλαιὰ ἐγένοντο κάποια Πιτῆκια ἀπὸ τὸ χῶ-
 μα τῆς Ἀγίας Γῆς ζυμωμένα, καὶ ἐπέμποντο εἰς τὴν τετραπέρατον Οἰκουμενίαν
 πρὸς διαφόρας αἰσθενείας ὠφέλιμα, τὸ ὁποῖον καὶ τῶρα γίνεται, καὶ ἀπὸ ἡμᾶς
 εἶναι Ῥωμαῖς, καὶ ἀπὸ εἶναι Λατίνους, καὶ Ἀρμενίους, καὶ μοιράζονται εἰς τὸν
 Κόσμον.

Ἀπ' ἀρχῆς λοιπὸν ἐπήγαυαν εἰς προσκύνησιν τῆς Ἀγίας Ἱερουσαλήμ ἀπὸ ὅλων
 τῶν Κόσμων οἱ ἀλαβεῖς Χερουβικοί, καθὼς καὶ Παυλῖνος Ἐπιστολῆ 1. ἀ. διηγεί-
 ται, ὅθεν καὶ ὁ Ἀδελφὸς μαρτυρεῖ ἐκεῖνο ὅτι ἡμεῖς ὁμολογῶμεν διδάχθῆντες
 ἀπὸ τῆς αἰσθησῆς, ὅτι οἱ προσκυνῆται ὅτι ἐκεῖ ἀποθνήσκοντες ἐθάπτοντο εἰς τὸν
 τόπον τῆς Ἐφῆς τῶν ξένων, ὅτι ἠγορεύθη μὲν ὡς ἀργύρια τῆς τιμῆς, ὅτι ἐπω-
 λήθη ἀπὸ τὸν Ἰσδαν ὁ πολῦτιμος Χριστὸς, εἰς εἰκοσιτέσσαρας ἡμέρας λύοντα, καὶ
 γίνονται κοινῶς, τὸ ὁποῖον μαθῆσα καὶ ἡ Ἀγία Ἐλένη ὅταν ἐπήγεν ἐκεῖ ἐπῆ-
 ρεν ἀπ' ἐκεῖνο τὸ χῶμα, καὶ ἐφόρτωσε πᾶσα Καράβια, καὶ τὸ ἔσειλεν εἰς τὴν Πα-
 λαιὰν Ῥώμην. καλεῖται δὲ ὁ τόπος ὅτι ἐτίθη ἐκεῖνο τὸ χῶμα, Κάμπος Ἅ-
 γιος ἕως καὶ τῆς σήμερον.

Ἀρκετὴ εἶναι ἡ Ἱστορία Ζαχαρίου τῆς Πατριάρχης καὶ βεβαιώσῃ τὴν προσκύνη-
 σιν

ον τῷ Ἁγίῳ Τόπῳ ὅποια εἰσίν . ὁ γὰρ Χοσρόης ἐπῆρε τὸ τίμιον Ξύλον ἀπὸ τῆν Γερουσαλήμ , καὶ τὸ ἐφύλαξεν ὡς τὸ ἦυρε βουβλωμένον , τὸ ὅποιον λαβὼν ὁ Μέγας Ἡράκλειος τὸ ἐπῆγε μόνος εἰς Γερουσαλήμ , καὶ τὸ ἔβαλεν εἰς τὸν Ἁγίον Γολγοθαῦ , καὶ τὸ ὕψωσεν ὁ τότε Πατριάρχης , καθὼς ποτὲ τὸ ὕψωσε καὶ ὁ Μακάριος Πατριάρχης ἐπὶ Κωνσταντινου τοῦ Μεγάλου , καὶ προσκυνήσας εὖ Ἁγίους Τόπους ὁ Ἡράκλειος ἀνέχωρησε .

Θιοδώρητος ἐν τῷ Ἑρμηνείᾳ τῷ 131. Ψαλμοῦ ἑαυτῆς ἢ κατὰ παυσίμου εἰς αἰῶνα αἰῶνος ἑαυτῶν Φοῖ , σὺ εἶπας ὡς Δίαπολα , καὶ ὑπέσχεσθαι αἰαπαύεσθαι τῆ Σιών αἰεὶ , καὶ τοῦτο δὲ τετύχηκε πέρας . εἰ γὰρ ὁ παλαιὸς Νεὸς ἔρημος διὰ τὴν Γεδυαίων μανίαν ἐγένετο , ἀλλ' ἐν ἐκείνῳ πάλιν καὶ τῷ Σαυρῷ , καὶ τῆς Ἀνασάσεως , καὶ τῆς Ἀναλήψεως ἑαυτῶν Χωρία διὰ τῆς Θείας ἠξίωτο χάριτος , καὶ ἐκ πάσης Γῆς , καὶ Θαλάσσης συντρέχουσιν ἅπαντες τὴν ἐν ἐκείνοις αἰαβλύζουσαν βολογίαν ἀρύσασθαι (ἔδρα κατοικήσω , ὅτι ἠρετισάμην αὐτῷ) καὶ τῆτο τέλος τετύχηκε , καὶ ἐναλλαγήτις τῷ οἴκῳ ἐγένετο . καὶ ὁ Προφητικὸς δὲ λόγος τῆς Σιών ἐμνημόνευσεν . ἐν ἐκείνῳ δὲ καὶ ὁ τῷ Σαυρῷ , καὶ τῆς Ἀνασάσεως τόπος .

Ἡ σύχιος . καὶ τίνος χάριν ἢ τῷ Θεῷ προσκυνεῖν μάλλον , ἀλλὰ τῷ ὑποποδίῳ παρακελεύεται ; ποῖον δὲ ὅπως ὑποποδίῳ ; ἢ τῷ Γῆ ; ὁ γὰρ Οὐρανόςμοι Φοῖ Θεός , ἢ δὲ Γῆ ὑποπόδιον τῷ ποδῶν μου , καὶ μὲν προσκυνεῖν ἡμῖν σοιχείοις ἐκ ἔξουσιον , ἀλλὰ τῆτον λέγει τὸν τόπον , ὃν δὲ ἑτέρου Ψαλμοῦ ἔξέδοτο τηλαυγέστερον , προσκυνήσωμεν εἰς τὸν τόπον ὃ ἔστησαν οἱ πόδες αὐτοῦ , λέγει δὲ τὸν Γολγοθαῦ , ἐκεῖνος γὰρ ὄντας ὑπὸ εὖ ποδας αὐτῶ τῆς σαρκὸς καὶ τὸν καυρὸν τὸν Σαυρῷ γεγένηται . Ταῦτα ἐν τῷ β'. Τόμῳ τῆς σειράς ἐν τῷ Ἑρμητικῷ τῷ 98. Ψαλμῷ . καὶ κατωτέρω ὁ αὐτός . ὕψος ἄρα τῷ Θεῷ Λόγῳ ἢ ἐν τῷ Ὄρει τῷ Ἁγίῳ προσκύνει . ὡς γὰρ δόξα Βασιλεῖ ἑαυτῶν ἐν πολέμῳ τρέπαια , ἔτω καὶ τῷ Χριστῷ ἢ διὰ τῷ παθημάτων κατόρθωσις , ἥτις ἐν τῷ Ὄρει τῷ Ἁγίῳ τῷ τὸν Σαυρὸν δεξαμένῳ γεγένηται . Ἁγίον δὲ τὸ Ὄρος ἐκ αὐτῶ καλεῖ , ἀλλ' ἀπὸ τῆς τῷ Σαυρωθέντος ἐπιφοιτήσεως .

Οὕτως ἐτίμασαν τὸν Ἁγίον Τάφον ἀπ' ἀρχῆς οἱ Ὀρθόδοξοι ἄχρῃς ἡμῶν , ὅπως αὐτῶν θελήσωμεν νὰ εἰπώμεν εἰδικῶς τῷ Βασιλείῳ , καὶ Πατριαρχῶν , καὶ τῷ λοιπῶν Ὀρθόδοξων τὴν ἀλάβειαν , καὶ τιμῶν ὅπως ἕκαμαν εἰς εὖ Ἁγίους Τόπους τῆς τῷ Κυρίῳ ἐνσάρκῳ ἐπιδημίας , ἐπιλείψει ἡμᾶς διηγούμενος ὁ χρόνος , καὶ τὸν Ἀποστολικὸν λόγον .

Ὅτι μὲν ἐν ἡ πρὸς εὖ Ἁγίους Τόπους ὁδοιπορία ἐσάθη ἀρχαία , καὶ πατροπαράδοτος συντεθειμένη μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἀνέκαθεν , καὶ ἔφθασεν ἀδιακόπως καὶ διαδοχικῶς ἄχρῃς ἡμῶν , χωρὶς ἀμφιβολίας ἐγενε φανερόν καὶ εἰς αὐτῶ εὖ σκληρογνωμονοῦσας τῷ πάντα ἑαυτῶ ἀρχαία αἰατριπόντων . ὡς ὅπως αὐτῶ καὶ ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῷ σώματι δὲν τὸ ὁμολογῶν , τῷ νοῖ εὖ καὶ νὰ δισαίωσιν . ἀκόλουθον λοιπὸν νὰ τελειώσωμεν καὶ τὸ δεύτερον .

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ.

Λύσις τῶν ἀντικειμένων λόγων, ἢ ἐπιχειρημάτων, δι' ὧν οἱ τῆ τιμῆ τῶν Ἁγίων Τόπων μαχομένοι βλασφημοῦσιν.

Επειδὴ δὲ οἱ τῆς ἀληθείας ἐχθροὶ, ἢ καὶ τῆς προσκυνήσεως τῶν Ἱερῶν Τόπων λυσισῶντες, τῷ ἰσχυρότερον τῶν ἐπιχειρημάτων ἀπὸ τὸν λόγον τῶν Ἁγίων Γρηγορίων Νύσσης ἐρανίζονται, διὰ τοῦτο πρὸ τῆς καὶ μέρος αὐτῶν ἐπιλύσεως, λέγομεν ἀπλῶς περὶ τῶ ὅλων αὐτῆ λόγου, ὅτι φαίνεται διὰ πολλὰ νὰ μὴ εἶναι τῶ γνήσιον, ἐπειδὴ ἢ δοθέντος νὰ εἶναι γνήσιον, ἔπειτα ὁ Ἁγιος νὰ ἀντιλέγη αὐτὸς ἑαυτῶ, ὡσαύτ' ὅπου ἐκεῖνα ὅπ' εἰς αὐτὸν ὑποτίθει, ἀλλὰ τοῦ τῷ ἀνασκαφῆσαι. εἰς τῶτον καθὼς αὐτὸς ὑποτίθει λέγει, ὅτι νὰ μὴ ἀφελήθῃ ἀπὸ τῆς ὁδοιπορίας τῆς καὶ Παλαιστίνης, ἢ Ἱερουσαλήμ ἄλλο, παρὰ ὅσον ἐν συγκρίσει γινῶναι, ὅτι τῷ ἡμέτερα πολὺ τῶ ἔξω ἀγιώτερα ἐσίν.

Εἰς δὲ τῷ Ἐπιστολῶν τῷ πρὸς Εὐσαθίαν, Ἀμβροσίαν ἢ Βασίλισσαν, λέγοντας τῷ γνωρίσματα τῆς μεγάλης τῆ Δεσποτικῆς ὑπὲρ ἡμῶν Φιλανθρωπίας, τῷ ἐν τόποις δεικνύμενα (ἦτοι τὸ ἐν τῆ Βηθλεὴμ Ἁγιον Σπήλαιον, τὸ σεβάσιμον Ὄρος τῆ Γολγοθᾶ, τὸν ἅγιον Τάφον, τὸ Ὄρος τῶν Ἑλαιῶν, ἢ τῷ λοιπὰ ἐκεῖσε σεβάσιμα ἴχνη τῆ Κυρίας ἡμῶν) μεγίστους ἐγένετομοι χαρᾶς, ἢ ἀφροσύνης ὑπόθεσις.

Δύτερον, ὅτι ἢ ἔξ αὐτῶν ἐδηλώθη αὐτῶ ἢ καὶ Θεὸν ἀρετή.

Τρίτον, ἐπιφέροντας ἢ τῷ αἰτίαν διὰ τῷ ὅποιαν ἐγενε δὴλη ἢ ἀρετὴ, ἐκ τῶ ἰδεῖν δηλαδὴ τῷ σωτήρια σύμβολα, τῷ ἴχνη τῆ Κυρίας.

Καὶ τέταρτον, συνάγοντας πῶς τοσαύτης ἐπληρώθη χαρᾶς ἐκ τῶ ἰδεῖν τῷ τῶν τόπων ἐκείνων ἐναργῆ γνωρίσματα, ὡς ὑπὲρ λόγον εἶναι τῶ ἀγαθῶ τῷ δὴγησιν, μᾶς ἀναγκάζει νὰ ὑποθέτωμεν, ἢ ὅτι ὁ Ἁγιος νὰ δογματίζῃ διάφορα, ἢ ὅτι ὁ λόγος ἔτος νὰ μὴ εἶναι οἰκίσιος, ἔτι πόσω περισσότεραν ἀφέλειαν ἐμελλε νὰ καρποθῆ ἀπὸ ὅσων ὁμολογεῖ, ὀνομάζοντας ἢ τῷ ἴχνη ἐκεῖνα τῆ Κυρίας σωτήρια σύμβολα, ὡς πρόξενον δηλαδὴ σωτηρίας, καθὼς ἢ τῷ ἰατρικὰ φάρμακα συντίθενται ἢ αὐτὰ νὰ λέγονται σωτήρια, ὡς εἰς τῷ ὑγείαν συντείνοντα, τὸ ὅποιον ἢ ἐπιτείνοντας, ἢ φακέρωνοντας τὸν ἀγιασμόν, καὶ τελειότητα ὅπ' αὐτοὶ οἱ Ἁγιοὶ Τόποι ἀναμφιβόλως ἔχουσι, ἢ θαυμαζόμενος πῶς τῷ ἔφασεν ὡς τόσον ἢ κακία νὰ ὑπερισχύσῃ ὅπου νὰ μὴ ἐμποδισθῆ, ἢ νὰ μὴ ἔξολοθράθῃ ἀπὸ τῷ χάρι τῆς ἀγιότητος, ἐπιφέρει, ὅτι εἰ ὁ τὸ ἅγιον τῆς ὄντως ζωῆς ἴχνος ὑποδεξόμενος τόπος τῆς πονηρᾶς ἀκαίδης ἢ καθαρᾶς, τὴ χρὴ περὶ τῶν λοιπῶν ἐνοεῖν τόπων, οἷς ἢ τῶ ἀγαθῶ μετῶσια κατεσπάρη διὰ ψιλῆς ἀκοῆς, ἢ κηρύγματος, ἐκεῖνο δὲ ὅπου ἐπιφέρουσι πῶς λέγει, ὅτι τοπικὴ μετῶσις Θεοῦ προσεγγισμὸν ἢ κατεργάζεται, εἶναι βεβαίωτον, ὅταν τῷ ἴσταν τῶ Θεοῦ οὐσιωδῶς, ἢ πραγματικῶς τῷ ἐκλαμβαίωμεν, πάντα γὰρ ἐκπληροῖ ὁ Θεός, ἢ παν-

ἡ πανταχῆ πάρεσι, ἡ ἑδένεσιν ἄμειρον τῆς ὀντότητος αὐτῆ, ἡ μετέξω, τῆ γὰρ ἀπείρου οὔτε δίδοται, οὔτε εἰποιταίτε ἐκτός. καθὸ ὅμως συνηθίζει ἡ θεία ὀντότης φατεράζεσθαι τὰ δείχιν ἕως εἰργίασθης εἰς ἓνα μέρος τῆ παντὸς περισσότερον, παρὰ εἰς ἄλλο, ἡ γὰ ἐγκρίη καζέτινα ἰδιάζοντα λόγον θατέρη τὸ ἕτερον, δὲν ἔπεται. ἄλλως γὰρ ἑδὲ ὁ Οὐρανὸς ἠθέλεν εἶσθαι θρόνος αὐτῆ, ἡ ἡ Γῆ ὑποπόδιον τῆ πόδων αὐτῆ, ἕτε ἠθέλεν εἰσικῆ μὲν, ἡ ἔμπεραπατῆ εἰς ὅδῃ δικαίως, ἡ γὰ ἀπέχη μακρὰν ἀπὸ ἀματωλῶν. ἡ ὁ Ψαλμός. ὁ Οὐρανὸς τῆ Οὐρανῆ τῷ Κυρίῳ, τῷ δὲ Γῆ ἔδωκε τοῖς υἱοῖς τῆ ἀνθρώπων. ἔτι δὲ ἡ ἡ διάσασις διάτινα περιστατικά νὰ ἔγινε ζὰ πολλὰ πρόξενος σωτηρίας πρὸς τοῖς ἄλλοις τῶν Ἀγγίων βίοις, ὅδῃ ὁποῖς πολλοὶ ἀξίόπισοι διηγῶνται Ἰσραηκοὶ, τὸ παράδειγμα τῆς Οἰας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας τὴ βεβαιῶναι σαφέςα. ἡ τί ζαχα δὲν ἠξάρην ὁ ποιῶτος, ἡ πῶτος Διδάσκαλος, πῶς ὁ Θεὸς μᾶλλον ἀδοκεῖ, χαίρεται, ἡ ἀρέσκειται νὰ φατεράη ζὰ θείασθης εἰργίας εἰς ἓνα τόπον, παρὰ εἰς ἄλλον, ἡ περισσότερον οἱ πῶσοι ζὰς πρῶταχάτων ἀποδίδουσιν εἰς ζὰς Ἀγγίας Ἐκκλησίας, παρὰ εἰς ἄλλας δημοτικὰς τόπας, τὸ ὁποῖον τῆτο εἶναι ὁμολογῶν ἡ ἀπ' αὐτὸ τὸ ἱερὸν τῆ Σολομώντος, διὰ τὸ ὁποῖον ἐπαρακάλεσεν ὁ αὐτὸς τὸν Ἰψῖσον Θεὸν, ὅτι νὰ εἰσακῶνται εἰς αὐτὸ αἱ πρῶταχαι, ἡ αἱ δειῶσις, ἡ εἰς τῷ Προβατικῷ Κολυμβήθρῳ, ἡ ὄχι ἄλλῆ ἔθεραπῶστο κατ' ἔτος ὁ ἀσθενὴς, ἡ ὁ Κύριος ἡμῶν τὸν τυφλὸν ἔσειλε νὰ νιφθῆ εἰς τῆ Σιλωὰμ τῷ Κολυμβήθρῳ, ἡ ὁ Ἐλισσαῖος ἔσειλε τὸν Νεεμαὶ νὰ καθαρισθῆ εἰς τὸν Ἰορδάνην, ἡ ὄχι εἰς ἄλλον Ποταμὸν τῆς Συρίας. ἀλλὰ ἡ ὁ Πατριάρχης Ἰακῶβ ἀποβλέπεν ζὰς πῶς ὁ Θεὸς θέλει νὰ χαρίζη αὐτῷ τῷ χάριτι, ἡ ἀγαθούνην περισσότερον εἰς ἓνα τόπον, παρὰ εἰς ἄλλον, λέγει διὰ τὸν τόπον ἐκεῖνον, εἰς ὃν ἠξιάθη νὰ ἀπολαίσῃ ζὰς θείας παραμυθίας, ἡ ὑποσχέτις, ἔση Κύριος ἐν τῷ τόπῳ τῆτῳ, ἡ ἡς φεβερὸς ὁ τόπος ἔτος, ἡκ ἔσι τῆτο, ἀλλ' ἡ Οἶκος Θεῆ, ἡ αὐτῆ ἡ Πύλη τῆ Οὐρανῆ. Γέν. 28. ἡ 17.

Ἡ Ἀγία Γερουσαλήμ πῶς εἶναι τόπος ξεχωριστὸς ἐκλελεγμένος ἀπὸ τὸν Θεὸν, ἔξω ἀπὸ ζὰς μαρτυρίας τῆς Θείας Γραφῆς, αἱ ὁποῖαι ἀριθῆλως παριστῶσιν, ὅτι ζειλέξατο Κύριος τῷ Σιῶν, ἡ λέγεται ζειάρετος Πόλις τῆ Μεγάλῃ Θεῆ, μᾶς τὸ ἐφανέρωσεν ἔτι ὁ Κύριος μὲ τὸ ἰδιότη παρὰδειγμα, ἐπειδὴ ἡ εἰς αὐτῷ ἐδιώρισενὰ πᾶθῃ ὑπὲρ τῆς τῆ Κόσμου σωτηρίας.

Εἰς αὐτῷ παρέδωκε τὸ μυσῆριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας. εἰς αὐτῷ, ἡτοι ἐν τῷ σεβασμίῳ Γολγοθᾶ ἐγένετο ἡ θυσία, ἡ ἡ προσφορὰ τῷ Θεῷ, ἡ Πατρί εἰς ἀπολύτρωσιν τῆ ἀνθρώπων γένους.

Ἐν αὐτῆ ἡσοῖζε ζὰς θύρας τῆ Οὐρανῆ, ἡ ἔδωρῆσατο τοῖς ἀνθρώποις ζὰς ἡγάνια ἀγαθά. ἐκεῖ διέτριψεν ἡ Θεοτόκος, οἱ Ἀπίστολοι, οἱ Προφῆται, οἱ Πατριάρχαι, ὅθεν ἡ διὰ ζαῦτα προσέτρεχον, ἡ προσρέχουσι λοιπὸν ζειαίρετῳ λόγῳ εἰς ἐκείνας ὅδῃ σεβασμίς τόπας οἱ ἀσεβεῖς μὲ ἀλάβειαι, καὶ σπῶδῶ νὰ ὅδῃ προσκυνῶσι πρὸς δόξαν μὲν τῆ Ἀγγίῃ Θεῆ, ἡ πρὸς χάριν, ἀγιασμὸν, ἡ σωτηρίαν ἐδικλύτων. ἡ αὐ οἱ πάλαι ἀλαβείς Χριστιανῶν, ἡς ἡδῆ εἴρηται ἀνωτέρω.

ρια , ἀλλὰ διὰ τὰ ἰδῆ αὐτοψεῖ ἐκεῖνα ὅπου διὰ τῆς ἀκοῆς ἔχοντας ἀμυδρῶς ἐπιθυμεῖ .

Πρὸς τέτοις , ὁ λόγος αὐτὸς εἰς πολλὰ ἀρχαῖα χειρόγραφα Βιβλία Ἑλληνικὰ δὲν δεῖσκειτο εἰς τὰ λοιπὰ μετὰ τὴν γνήσιατα Συγγραμμάτα , ὅθεν καὶ πολλοὶ ἀξιόπιστοι Συγγραφεῖς Λατίνων μαρτυροῦσι πῶς ὅταν τὰ λοιπὰ Συγγραμμάτα τῆς τῆς Διδασκαλίας μετεμικθῆσαν τὸ πρῶτον εἰς τὴν Λατινίδα Φωνίαν , δὲν ἦσαν εἰς αὐτὰ καὶ ἕτος ὁ λόγος περιηγμένος , ἀλλ' ἀνεφαῖν εἰς τὰς μετέπειτα , καὶ πλέον νεωτερικὰς τύπας .

Εἶναι λοιπὸν ἀπὸ τῆς εἰρημέγα φανερὸν , ὅτι ὁ λόγος αὐτὸς τὰ εἶναι ξένος , καὶ ἀλλότριος τῆς τῆς Ἀγίας διανοίας , καὶ προσεθημένος ἀπ' ἐκείνης ὅπως εἴλουσι τὰ συνιστῶσι τὰ δοκῶντα , προτιμῶντες τὴν σύστασιν τῆς πείσματόστων ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν . πλὴν αὐτὸ κατ' ὑπόθεσιν συχρησθῆναι εἶναι καὶ γνήσιος , τί πρὸς τὴν ἀλήθειαν ;

Πρῶτον μὲν ἄς ἔχη καὶ εἰδῶ λόγον ἐμείνο ὅπως εἶπεν ὁ ἐκ Δαμασκῆ Γωαίνης διὰ τὸν Γερὸν Ἐπιφάνιον ἀποφάγοντα τὰς Εἰκόνας , ὅτι οὐ τὸ σααῖον νόμος τῆς Ἐκκλησίας , εἰδὲ μία χελιδὼν ἕα ποιεῖ , ὡς καὶ τῷ Θεολόγῳ Γρηγορίῳ , καὶ τῆς ἀληθείας δοκεῖ , εἰδὲ λόγος εἰς δυνατὸς ὅλης τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἀπὸ Γῆς περάτων μέχει τῆς αὐτῆς περάτων ἀνατρέψαι παραδόσιν .

Δεύτερον , ὅτι ὁ λόγος φαίνεται τὰ ἐμίλη ἀγωνισικώτερον πρὸς ἐκείνους ὅπου εἶχον δι' ἀναγκαῖον πρὸς σωτηρίαν , αὐτὴν τὴν προσκύνησιν , ἐπειδὴ καὶ κατ' ἐκείνης ὁδῷ καιρῶς δεῖσκειτο εἰς πολλὰς , καὶ μάλιστ' εἰς ὁδὸν Ἀσκήσεως , καὶ Ἀσκήσεως τοιαύτη γνώμη , ὅτι ἢ πρὸς ὁδὸν Ἀγίας Τόπας ὁδοιπορία εἶναι ἀναγκαῖα πρὸς σωτηρίαν , καὶ τελειότητα , καὶ ἔνθαλμα Κυεῖν , κατὰ τὴν καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα τὰ πρὸς σωτηρίαν , ὧν ἐκτὸς ἀδύνατον σωθῆναι τὸν ἀνθρώπον , καὶ ὡς ὁ Γερὸς Γερώνυμος λέγει ἐν Ἐπιστολῇ 194 . ὡς εἴρηται , πρὸς Δεσδέρον , μέρος πίστεως . καὶ λοιπὸν ἴσως πρὸς αἰαίρεσιν τῆς τοιαύτης φρονήματος τὰ ἐμίλησεν ἀγωνισικώτερον ὁ φρόνιμος ἕτος Διδάσκαλος , διὰ τὰ συσεῖλη , τὰ μειώσῃ , καὶ ὅσον εἶπειν τὰ χαλιναῖσῃ , καὶ τὰ ἀναχαίτῃ τὴν τοιαύτην αὐτῆς ἀδιάκριτον διλάθειαν , τὸ γὰρ καλὸν ἔκ ἐσι καλὸν εἶναι μὴ καλῶς γίηται , μετ' ὅλον ὅπως ὁ ἴδιος , ὡς αὐωτέρω ἤδη ἔγνωσαι , κατ' ἄλλον τρόπον σοχαζόμετος τὸ πρᾶγμα , καὶ ὡς εἶναι , κείνῃ τὴν τοιαύτην ὁδοιπορίαν ἐκ τῶν ἀγαθῶν , καὶ τὴν λέγει ἔργον σωτήριον , κατὰ τὴν καὶ ὁ ἐμαίμων αὐτῆς ἐρανοφαύτωρ μέγας Βασίλειος ἀγωνιζόμενος κατὰ τῶν πλεονεκτῶν , καὶ ἀρπάγων , καὶ παντελῶς ἀσπόνδων , καὶ ἀελημόνων , ἀλλὰ καὶ τῶν πειήτων ἀρπαζόντων , διὰ τὰ ὁδὸν παροτρύνῃ εἰς ἀπλάγχα Φιλαθροπίας , καὶ ἰλέως , φαίνεται πῶς ἀπαρῖσκειτο εἰς τὰς μετὰ τὰ αἰατον ἀποίτας ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων , λέγωντας , μὴ πλανᾶσθε , Θεὸς ἐμυκτηρίζεται , νεκρὸς εἰς Θυσιασῆρον ἔκ αἰάγεται , ζῶσαν προσάγαγε τὴν θυσίανσῃ , ἀποθανόντος σε δὲ , ποῖος μισθὸς ἐργασίας ὀφείλεται ;

Τρίτον , ὁ λόγος κωλύει τῆς ὁδοιπορίας ὅχι ἀπλῶς παύσας , ἀλλὰ τοὺς Μοναχῶν , τὰς Μοναχῶν , καὶ τὰς αἰκτῆμονα βίον μετερχομένους , ὅτι μὴ ἔχοντας

δύναμιν, υπάγην με κινδύνους τῆς σωτηρίας αὐτῶν, ἢ με παραίτησιν τῆς προσ-
 δαχῆς, ἢ τῆς κτ' Χειρῶν ζωῆς, ἢ ἔτι κωλύει τόσον ἀνδρας, ὅσον ἢ γυναίκας
 ἐκείνας ὅπῃ ἐπήγαυον εἰς προσκύνησιν χωρὶς δὶλαβειαν, καὶ χωρὶς ζωῆν ἔντι-
 μον, ἢ ἐνάρετον, ἢ ἐνόμιζον, ὅτι ἀπλῶς ἢ εἰς τῆς Ἀγίας Τοπῆς προσκύνησις
 ὠφελῆ, καὶ ἢ ἢ δὶλαβεια λείπη, καὶ ἢ κτ' Χειρῶν ζωῆ, ὅθεν ἐλεγχει τὴν
 ἀχρεία οἰδοπορίαν τῶν ποιῶτων, καὶ διὰ τὸ κωλύει ἢ τὴν προσκύνησιν, ὡς
 αἰὲν ἀρετῆς μὴ εἶναι ὠφέλιμον, ἢ μὲν ἀπλῶς. ἐγίνωσκ: γὰρ ὁ Νύσσης πολ-
 λὰς ἀπελθόντας εἰς προσκύνησιν, καθὼς καὶ τὸν Γερομάρτυρα Ἀλέξανδρον τὸν
 παρὰ πάντων ἐπαινεύμενον. ὅθεν ἢ ὁ Γερὸς Γερώνυμος ταῦτα σοχαζόμενος ἐκώλυεν
 εἰς τινὰς τὴν οἰδοπορίαν, πλὴν διὰ τὸ μὴ δεῖξῃ ὅτι ἀπλῶς κωλύει αὐτὴν, εἶ-
 πέν εἰς ἄλλα μέρη, πολλὰ ὠφέλιμα, ἢ παρακλητικὰ δι' αὐτὴν, εἰς τόσον,
 ὅτι εἶπε πῶς εἶναι ἢ μέρος πίστεως ἢ γινομένη προσκύνησις ὅπῃ ἔσπισαν οἱ πόδες τῆ
 Κυρίου.

Τῶτων κειμένων, ῥαδίως ἐπιλύονται ἢ οἱ λόγοι τῶν αὐτῶν, ὅτι ἢ ἡμεῖς ὡς
 εἴρηται (ὅσον διὰ τὸ πρῶτον ἐπιχειρήμα) δὲν λέγομεν ὅτι νὰ εἶναι αὐτὴ ἢ οἰδο-
 πορία ἔως ἀναγκαία, ὅπῃ χωρὶς αὐτῆς νὰ μὴ εἶναι σωτηρία, ἀλλὰ χρῆσι-
 μος, βιωφελῆς, ἢ σεβάσμιος, ὡσαύτῃ μᾶς κάμνει νὰ ἰδῶμεν αὐτοψεί ἐκεί-
 να ὅπῃ ἔγιναν αἰτία τῆς ἀπολυτρώσεώς μας, ἢ αὐτῶν κράσσειδα τῆς ἰματίων τῆ
 Χειρῶν ἔφθασαν νὰ ἔξαλείψῃν με μόνῃ τὴν ἀφῆν τὴν χρόνιον τῆς Αἰμορροῦ-
 σης νόσον, πῶς ἡμεῖς νὰ μὴ ἐλπίζωμεν μεγαλύτερῃ ἰασιν ἀπὸ ἐκείνας οὗτος τόπους
 ὅπῃ τὸ ζωπάροχον Σῶμα εἰς ἑαυτῶν ἐδέχθησαν;

Τὸ δ᾽ ἄλλοτερον ὅπου προβάλλουσιν ἐκ τῆς λόγου, πῶς πολλοὶ εἶναι οἱ πνευματικοὶ
 κίνδυνοι εἰς τὰς οἰδοπορίας, καὶ μάλιστα τῆς Γυναικῶν, λέγομεν, ὅτι καλῶς
 ἐπιχειρεῖται (καθὼς ἢ οἱ πρὸ ἡμῶν, ἢ ἡμεῖς πολλὰ περιστατικὰ σοχαζόμε-
 νοι, ταῦτα ὅποια ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ φέρουσι κίνδυνον, ἢ ψυχικόν, ἢ σωματι-
 κόν, πολλὰ Πρόσωπα ἢ κοσμικὰ, ἢ μονάζοντα ἐμποδίζομεν, ὅχι μόνον πα-
 ραινετικῶς, ἢ προσακτικῶς, ἀλλὰ πομπάκις ἢ δι' ἐπιτιμίων σφοδρῶν εἰς οὗτος
 μὴ πειθομένους διὰ τὸ μὴ ἀπέρχονται) πλὴν ὡς εἶπομεν δὲν εἶναι καθολικὸς
 πρὸς πάντα ὁ λόγος, ἀλλὰ διὰ οὗτος Μοναχῶν, ἢ Ἀσκητῶν, καθὼς εἶναι φα-
 νερόν σχεδὸν ἀπὸ ὅλλῃ τὴν σειράν αὐτῆς λέγοντος, εἰσὶ τινες τῆς τὸν μονῆσιν, ἢ
 ἰδιαζόντα βίον ἐπαινημένων, ἢ εἰμὲν ἐπὶ ὠφελῆς ἢ τὸ γινόμενον, ἢ κτ' ἢ οὗ-
 τω καλὸν παρὰ τῶν τελείων ἀσθεδάζεσθαι, ἢ ὅτι ἰδίον τῆς κτ' φιλοσοφίαν βίον
 ἢ δισχημοσύνη, αὐτὴ δὲ ἐν τῷ ἀμίκτῳ, ἢ ἰδιαζόντι βίῳ τῆς ζωῆς κατορθῶ-
 ται, ὡς ἀεπίμικτον, ἢ ἀσύγχυτον εἶναι τὴν φύσιν, μήτε τῶν γυναικῶν ἐν ἀν-
 δράσι, μήτε τῶν ἀνδρῶν ἐν γυναιξὶ πρὸς ταῦτα παρατηρημένα τῆς δισχημοσύνης
 ὁρμώντων, διὰ τὰς αἰτίας ὅπου καθαρῶν καθεξῆς. δὲν ἐμποδίζει ὅμως ἐὰν
 ἔχῃ ἢ συντροφίαν ἰκανῶν, ἢ τὸν τρόπον νὰ μὴ ὑσερῶνται τῶν ἀναγκαίων, ἢ
 ἔτι δὲν ἐμποδίζει οὗτος Κοσμικῶν, ἢ πάντα ἀπλῶς Χριστιανῶν δυνάμενον, ἢ οἰδο-
 πορῶντα χριστιανικῶς νὰ υπάγῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐπειδὴ καὶ Μοναχοί, καὶ
 Ἐπίσκοποι, ἢ Πατριάρχαι, ἢ Βασιλεῖς, ἢ Ἀρχοντες, ἢ Ἄνδρες, ἢ Γυναί-
 κες,

κατὰ τούτων Αἰρέσεων γιγαντιαῖος Ἀγῶνας, πῶς ἔτι πρὸ τῆς ἐλθῆ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ γὰρ μὴ ὡμολόγησε τὸν Χριστὸν Θεὸν ἀληθινόν, γὰρ μὴ ἐπίστανε τελείως τὴν ἐνανθρώπησιν τῆς Κυρίας διὰ τῆς Παρθένου πρὸ τῆς ἐλθῆ εἰς τὴν Βηθλεὲμ. γὰρ μὴ ἐπίστανε τὴν ἐκ νεκρῶν ἔξανάστασιν ἢ πρὸ τῆς Θωρίας τῆς Μήματος. ἢ τὴν εἰς Οὐρανὸν ἀνάβασιν χωρὶς γὰρ ἰδῆ τὸ ὄρος τῆς Ἐλαιῶν, ἢ γὰρ ἔλαβε τὴν τελειότητα τῆς τοιαύτων ἀφ' οὗ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἢ εἶδεν αὐτοῖς ἰφθαλμοῖς τὰ σιτήρια ἔχειν, πῶς ὅμως ἔλαβε πνευματικὴν χαρὰν, ἢ ἀφροσύνην, ὥστε ἢ ὑπὲρ λόγον εἶπαι τὰ τοιαῦτα ἀγαθὰ τὴν διήγησιν, αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶπαι μάρτυς, ὡς ἤδη ἀνωτέρω εἴρηται, εἰς τὸν ἴδιον τῆτον λόγον.

Εἰς ἐκεῖνο δὲ ὅπῃ ἐπιφέρουσιν ἐκ τῆς Ἐπιστολῆς τῆς Θεῆς Γερωνύμου πρὸς Παυλῖνον τὸν Μοναχὸν περὶ Διαγωγῆς Μοναχῶν, ἐν ἧ πολλοῖς ἐπιχειρήμασι δείκνυσιν ἐκεῖνος, πῶς δὲ συμβάλλουσιν αἱ ὁδοιπορίαι ἐκεῖναι αἱ γινόμεναι εἰς Γεροσόλυμα, ὅπῃ ἐπιφέρει ἢ παραδείγματ' ἐκ τῶν μέγαν Ἀντωνίων, ἢ ἄλλης Μοναχῆς, οἵ τινες ἢ ἐγγύς τῆς Ἱερουσαλήμ διήγον, ὅμως ἐδέποτε εἰσῆλθον εἰς αὐτὴν, ἐκ τῆς ἤδη προσεχῶς εἰρημένων εἰς τὰ τῆς Θεῆς Νύσσης, εἶπαι πρόχειρος ἢ ἢ πρὸς ταῦτα ἀπάντησις. ἐπειδὴ ἢ γνώμη, ἢ ὁ σκοπὸς ἢ τῆς τῆς Γεροῦ Διδασκάλου ἀπέβλεπον εἰς τὰ ἴδια πειραστικά, εἰς τὰ ὅποια ἢ ὁ Νύσσης, καὶ μόνον εἰς τὸν Μοναχὸν Παυλῖνον οἰκεία, ἢ ἀρμόζοντα, ἢ εἰς ἄλλα παρόμοια Πρόσωπα, δηλαδὴ ὠφέλιμα, ἢ σωτηριώδη πρὸς τὸν μονάζοντα, ἢ ἡσυχον βίον ἐκεῖνων, σοχαζόμενος ὡς σοφός, ἢ πρακτικὸς Διδάσκαλος, πῶς μάλλον ὠφελούνται οἱ τοιαῦτοι ἐν τοιαύτῃ ἡσυχῇ ἢ ἀταράχῃ ζωὴν διάγοντες, παρά μὲν τοιαῦτας ὁδοιπορίας μακρὰς, ἢ χαλεπὰς, αἱ ὅποια εἶναι συντροφιασμέναι πάντοτε μὲν διαφόρων δυσκολίας, ἢ ταραχῆς, ἢ κινδύνου, ἢ μάστιγα εἰς τὰ τοιαῦτα ἡσυχαστικά, ἢ μονάζοντα πρόσωπα, ὅθεν διὰ τὰ ἐδὴ κατὰσῆσθαι, ἢ γὰρ ἐδὴ βεβαιώσθαι εἰς τῆτον, γράφει σοφῶς, καὶ δευτέρῃ, διὰ γὰρ μὴ νομίζωσι πῶς αὐτὸν δὲν ἀπέλθωσιν εἰς προσκύνησιν τῆς Ἱερουσαλήμ, γὰρ ἐλαττῶνται, καὶ γὰρ σμικρύνεται ἢ αὐτῶν πίστις, φέρουσιν ἢ παραδείγμα, ὅτι χιλιάδες ἀνθρώπων ἢ ἠγίασαν, ἢ ἠγωνίσαντο μέχρ' αἵματος, ἢ ἐμαρτύρησαν μὲν σαφερῶς, τελείαν, ἢ ἠνδερμον πίσιν χωρὶς γὰρ ἀπέλθον εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἢ γὰρ ἰδῆσαν ἐκεῖ ἐδὴ Σεβασμίους Τόπους ἐκείνους, τὸ ὅποῖον τῆτον κοινῶς ἅπαντες τὸ ὁμολογεῖν, ἢ τὸ βεβαιώσθαι, ἢ εἰδῆς ἐκ τῆς ἀσεβούντων ἢ ἐδίσασεν, ἢ ἐφρόνησεν, ἢ διδάσκει, ἢ φρονεῖ τὸ ἐναντίον. πλὴν ὡς εἶπομεν ἢ ἀνωτέρω, ὁ λόγος δὲν εἶναι καθολικός, ἢ πρὸς πάντας, μήτε διδασκαλικός, ἢ κτ' σκοπὸν, ἢ δογματικός, ἀλλὰ κτ' πάρεργον, ἢ οικονομικὸς εἶτινα Πρόσωπα τὸν ἀσκητικὸν, ἢ μονάζοντα μετ' ἐρχόμενα βίον, καθὼς εἶπομεν καὶ περὶ τῆς Νύσσης, τὸ ὅποῖον τοῦτο εἶναι λαμπρότερον καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἡλίου ἐκ τῆς λεγομένης παρ' αὐτοῦ εἰς ἄλλης διαφόρων τόπων, ἐν οἷς φανεροῦται, ὅτι ὄχι μόνον δὲν ἐμποδίζει ἐδὴ προσερχομένους εἰς προσκύνησιν τῆς Ἁγίων Τόπων, ἀλλὰ μάστιγα ἢ γενναίως παροτρύνει γὰρ ἀποπληροῦσαι τὴν ὑπόσχεσιν αὐτῶν, ἢ γὰρ προσέρχονται χωρὶς ἀναβολῆς καιρῶν. λέγει λοιπὸν, ὡς ἢ προσεχῶς ἐν τῷ ἀνωτέρῳ Κεφαλαίῳ

λαίφ ειρηται (ταυτολογειν γαρ ειςτινα προς σαφλωσαν σαφειραν, η μημηνη τῷ λεγομεναν εξεσιν) Επισολῃ κζ'. περι της αποβιωσιως Παυλινης. τινος Εθνης ανθρωποι εν τοις Αγιουσ Τοποις εκ ερχονται; και Επισολῃ μς'. προς Ρεσικον, οστις ελαξε να απελθη εις σδν Αγιουσ Τοπους της Παλαισινης, και επειτα εκαμεν αναβολη καιρου. αποδος φησιν α παροντος τῷ Κυρις υπεσχε, αδηλος ειςιν ο τῷ ανθρωπων βιος, μηπως ληφθῃς προ του πληρωσαι τλεω υποσχεσιν.

Και Επισολῃ ρνδ'. προς Δεισιδερμον επεκτεινοντες το προθυμιον αυτῃ, η νεθετῳ αυτον να ελθη εις σδν Αγιουσ Τοπους, μεταξυ τῷ αλλων λεγει και τουτο, το προσκυνησαι οπως εσησαν οι ποδες του Κυρις, μέρος πισεως ειςιν.

Ιδι η ε οσα αλλα εσημειωσαμεν δε αυτῃ ιδη ανωτερα, η Κεφαλαιω ΙΟ. τι αλλο λοιπον εμεινεν απο ταυτα προφανισερων ει μη πως ε γραφομενα παρ αυτου προς τον Παυλιον, δην λαμβανονται κοιως, η καθολικως προς παντας, αλλα προς μονον εκεινα ε προσωπα προς τα οποια εγραφε, σοχαζομενος η αυτος ε διαφορα περιστατικα τῷ Προσωπων, καθως η ο Νυσσης;

Αντιφερσιν οι Αιρετικοι, οτι αντιφωτει ο Γερως Γερωνυμος τῷ Αγιω Νυσσης, διοτι ο μεν απαρესκεται εις εκεινς, οστινες εν μερει ασεβειας νομιζουσι το σδν εν Ιεροσολυμοις τοπους ιδειν, ο δε Γερωνυμος λεγει, το προσκυνησαι οπως εσησαν οι ποδες τῷ Κυρις, μέρος πισεως ειςιν. αλλα η προς ταυτα προχειρος η λυσις, η συμφωνοι η οι δυο Γεροι Διδασκαλοι, η Πατερες, ο μεν γαρ Νυσσης ποιεται τον λογον κῃ σκοπον, η διδασκαλικως, η δογματικως προς εκεινς, οστινες αληθως η ενομιζον, η επισιδον το απερχεσθαι εις Ιερουσαλημ εινα εν εκ των αναγκαιων, η βασιδων μερων της πισεως, το οποιον δην ειται αληθες, εθεν η ορθως απαρესκεται εις σδν ουτω φρουοντες, ο δε Γερωνυμος ποιεται τον λογον, οχι κῃ σκοπον, αλλα κῃ παρεργον, η οικονομικως, η δην εννοει απλως, οτι τουτο ειςι μέρος πισεως, ως η ε λοιπα αναγκαια, αλλ' οτι η προς σδν Αγιουσ Τοπους προσκυνησις εινα μέρος πισεως, δηλαδη σημειον αλαβειας, αλαβης, η θερμης πισεως εργον, επειδη η οι σεβασμοι τῷ Κυρις Τοποι, η ε επ' οψιν παθηματα αυτῃ, διεγειρσι τον ανθρωπον δρασικωτερον, η θερμωτερον η προς αποκτησιν, η προς σερεωσιν, η τελαχισον προς αυξησιν μειζονος αλαβειας, η κατανυξεως.

Προς εκεινο δε οπως λεγουσιν, ως εφημεν, οι νεοι Αιρετικοι (ως ο Γωαθης Καλβινος Βιβλιω δ'. τῷ Διαταξισω Κεφαλιω γ'. Παραγραφω ζ'. η αλλοι) σδν μετα αχης, ητοι υποσχεσεως, η επαγγελιας πορομενης εις σδν Αγιουσ Τοπους χαρην προσκυνησεως, ου μονον ματαιως εινα, αλλα η προφανως ασεβεις, το οποιον θαρρεσι να το αποδειχνουν με τας συνηθεις αυτῃ φλυαειας, ηγουν με εκεινλεω οπως νομιζην να αναιρεσι τλεω μοναδικλεω πολιτειαν, ητις ειςιν, οτι πασα θεληματικη προσκυνησις (ητοι εκεινη οπου δην εινα διωρισμη απο τλεω Γραφλεω, αλλ' απο τλεω προαιρεσιν τῷ ανθρωπων) απαρესκει τῷ Θεω.

Ρητιον, οτι θεληματικη προσκυνησις λεγεται εκεινη οπως λαμβανεται αυθ λογε,

λόγῳ, ὡς νὰ ἰσχυετο τινὰς νὰ μὴ ὑπάγῃ εἰς τὴν τράπεζαν, ἢ νὰ μὴ νιφθῆ δύο φοραῖς, ἢ τὸ ἀπέχεσθαι υἱῶν κρεῶν, τὸ ὁποῖον ὀνομάζει ὁ μέγας Βασίλειος γελοῖον (Κανόνι 28.) ἀμὴ ἢ προσκύνσις ἥτις ἑίσσεται τῷ Θεῷ διὰ τῆς ἐνεργειῶν τῆς ἀρετῆς, δὲν λέγεται θεληματικὴ, ἢτοι νεωτεροποιός, καὶ ἐκ τῆς ἐπινοίας τῆ δεινῆς ἑξορημίας, εἰ καὶ μή ἐστι προσωακτικὴ, ὡς δηλῆται Κεφ. 30. τῶν Ἀρεισμῶν, ὅπως προσάθει πληρῶσθαι τὰς δίχας.

Εἰς ἐκεῖνο δὲ ὅπως λέγεται, καὶ μάλιστα οἱ ἀπὸ Μεγδαπέργης Ἀίρετικοὶ Ἐκατοντάδι 4. Πράξει 448. πῶς εἰς οὗτον χρόνον τῆ μεγάλης Κωνσταντίνου νὰ ἀρχίσῃ τὸ νὰ ἀπέρχονται οἱ Χριστιανοὶ εἰς προσκύνσιν τῶν Ἀγίων Τόπων, ὕστερον ὁμῶς ἐμποδίσθη ἢ τοιαύτη ὁδοιπορία, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Νύσσης Γρηγόριος εἰς τὸν προεφθέντα λόγον, περὶ μὲν τῆς τῆ λόγῳ ἤδη εἴρηται αὐτωτέρω.

Ὅτι δὲ καὶ πρὸ τῆς Μεγάλου Κωνσταντίνου ἀπέρχοντο εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐτίμων τὰς Ἀγίας Τόπους, φανερὸν εἶναι ἐκ τῆς ὁδοιπορίας τῆς Ἀγίας Νικολάου, καὶ ἄλλων πολλῶν, οἵτινες ἦσαν πρὸ τῆς Μεγάλου Κωνσταντίνου.

Ἀλλὰ καὶ ὅτι ἐτίμων τὰς Ἀγίας Τόπους, ταῦτα λέγει ὁ Ωριγένης καὶ Κέλσος, εἰ βέλεται τις μετὰ τὴν Μιχαὴλ Προφητείαν, καὶ μετὰ τὴν ἀναγεγραμμένην ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις ὑπὸ τῶν τῆ Ἰησοῦ Μαθητῶν ἰσορίαν, καὶ ἐξωθεν προσθῆναι, κατὰ τοιοῦτον, ὅτι ἀκολούθως τῆ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ περὶ τῆς Γενέσεως Ἰσορίᾳ, δείκνυται τὸ ἐν τῇ Βηθλεὲμ Σπήλαιον, ὅπως ἐγεννήθη, καὶ ἢ ἐν τῷ Σπηλαίῳ Φάτην ὅπως ἐσαργυνώθη, καὶ τὸ δεικνύμενον τῆτο διαβόητον ἐστὶν ἐν τοῖς τόποις καὶ παρὰ τοῖς τῆς πίστεως ἀλλοτρίοις. ὡς ἐγένετο τὸ ἔργον τῆτο καὶ πρὸ τῆς Κωνσταντίνου, καὶ ἐπὶ τῆς Κωνσταντίνου, καὶ μετὰ τὸν Κωνσταντῖνον.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ἐκ τῶν μέχρι τῆδε ἐκτεθέντων ἐδηλώθη, ὅτι ἢ πρὸς τὰς Ἀγίας Τόπους ὁδοιπορία εἰς τινὰς διλαβεῖς τῶν ἀρχαίων Μοναχῶν, καὶ Μοναζουσῶν, καὶ ἄλλων Θεοφιλῶν, ὅχι μόνον δὲν ἐμποδίζετο, ἀλλὰ καὶ μέρος πίστεως αἰαγκαῖον ἐνομιζετο, συνάγεται, ὅτι τοῦτο μὲν τὸ νὰ δογματίζεται ὡς αἰαγκαῖα, καὶ συσακτικὴ τῆς πίστεως, ὡς τῶν ὧν αὐτὸ ἀδύνατον σωθῆναι, εἶναι ἐπισφαλές, εἰδὲν γὰρ ἐστὶ τῶν αἰαγκαίων, καὶ ἑσπερῶν μερῶν τῆς πίστεως. καὶ εἰς ἀνατροπὴν τῆ τοιαύτου δόγματος ἀγωνιστικώτερον τινὲς τῶν Ἀγίων Πατέρων ἀντιφερόμενοι, ἔδωκαν λαβὴν τῶν ἐναντίων νὰ ὀπλίζωνται καὶ τῆς ἀληθείας. τὸ νὰ εἶναι δὲ ἔργον μιᾶς ἐντελῆς διλαβείας ἐπωφελέστατον, αὐξήσις ἐνδέξ μισθῆ, καὶ σωτηρίας πρόξενος, καθὼς ἀνεκαθεν ἐδοξάζετο, καὶ τῆ νῦν παρὰ τοῖς τῆ ὀρθῆς φρονέσι, καὶ ἀσεβῶσι, ὁμολογεῖται, καὶ πισδύεται, εἰς αἰσχύνῃ μάλιστα, καὶ ἀνατροπὴν τῶν κακοήθων, καὶ κακοτρόπων φρενοβλαβῶν ὑπολήψεων τῶν νέων Ἀιρετικῶν, καὶ ἐκ τῶν καθ' ἡμᾶς πολλῶν αἰδολαβῶν, καὶ δοκσιφόρων, ὅπως τῆ δοκεῖν λέγειν τι, τοιαῦτα τρεατολογῶσι, καὶ πλάττουσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Τίς ἡ ὠφέλεια τῆς ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ Προσκυήσεως, καὶ ποῦσπῆ ἐστίν.

Κ Αλώτατα συλλογίζονται ἐδῶ τινὲς τῶν Πατέρων λέγοντες, ὅτι τῆς ὠφελείας τῶν ὁδοιπόρων μάλιστὰ σὺν τοῖς ἄλλοις, τρεῖς ἀγαθὰ προξενῶνται.

Πρῶτον, τιμὴ εἰς Θεὸν, καὶ εἰς ὁὐτὸν Ἁγίους Τόπους, προφανὲς γὰρ ἐστὶ σημειῶν τιμασθῆναι παρ' ἡμῶν τὸν Θεόν, καὶ ὁὐτὸν Ἁγίους, ἐπεὶ δὴ ἰκουσίας λαμβάνομεν κόπους, καὶ κινδύτους, διὰ τὰ ἰδῆμεν ὁὐτὸν Ἁγίους Τόπους τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Δεύτερον, ἐστὶν ἔργον μετάνοίας, καὶ μάλιστὰ ἰκανοποιήσεως, ἐπεὶ δὴ ἡ τοιαύτη ὁδοιπορία ἢ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ εἶναι κοπιαστικὴ, καὶ σχεδὸν τιμωρητικὴ.

Τρίτον, αὐξάνει ἡ ἀλλάθεια τῶν Χριστιανῶν, καθότι ἡ παρρησία τῶν Ἁγίων Τόπων μέγαν φόβον ἐπικρατεῖ εἰς τὰ ἀνδρώπινα μέλη, ὅπως μόλις δυνάμεθα τὰ τὸν εἰπῆμεν, καὶ μεγαλλίως ἐγείρει ἀλλάθειαν, καὶ αὐτὸ πάντως εἶναι Ἁγιοὶ Τόποι, ἀλλὰ δὲν εἶναι ὡσαύτως ἐκείνης ὅπως ἐτιμήθησαν μὲ τὴν παρρησίαν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἔρρωτίσθησαν μὲ τὸ αἷμα αὐτοῦ, καὶ φαίνονται ἐν αὐτοῖς τὰ σημεῖα αὐτοῦ, καὶ αὕτη μὲν ἡ ὠφέλεια.

Ποῦσπῆ δὲ καὶ τὰ εἶναι εἶναι ὄχι ἄλλη, παρὰ ἡ πάτερως, ἀρχαία, καὶ Ἀποστολικὴ παράδοσις, ἡ ἡμεῖς ἰδεῖν εἶδατο, καὶ ἰβεβαίωσθε διὰ ποδῶν ἢ ἐν Νικαίᾳ Δεύτερα, ἢτοι Ἁγία, καὶ Οἰκουμένη Ἐβδόμη Σύνοδος, διδάσκει γὰρ ἐν τῇ Ὁρῶ αὐτῆς, ἵνα προσκυνῶμεν τὰς Ἁγίας Εἰκόνας, ὡς προσκυνῶμεν τὴν Ἁγίαν Εὐαγγέλια, καὶ τὸν Τίμιον Σταυρὸν, διὰ τὸ συνημμένον δηλονότι, ἢτοι διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς χάριν, ἡ ἔχουσι κατ' ὑπέρτερον λόγον, καὶ τὸν ἐν αὐτοῖς ἁγιασμόν, ὃν καὶ παρέχουσι τοῖς μετ' ἀλαθείας ἀσπαζομένοις αὐτὰ. τοιαύτη ἐστὶ καὶ ἡ προσκύνησις τῶν Ἁγίων τῶν Σωτῆρος ἡμῶν Τόπων.

Ἀλλὰ καὶ Λεόντιος Νεαπόλεως Κύπρου, ὡς ἀνεγνώσθη ἐν τῇ δ'. Πράξει τῆς αὐτῆς Συνόδου Φησὶ, καὶ ἡμεῖς οἱ Πιστοὶ ἅπαντες ὡς μὲν ῥάβδον Χριστοῦ τὸν Σταυρὸν προσκυνῶμεν, ὡς δὲ Θρόνον, καὶ Κοίτην αὐτοῦ τὸ Πανάγιον Μνήμα, ὡς δὲ Οἶκον τὴν Φάτνην, καὶ τὴν Βηθλεὲμ, καὶ τὰ λοιπὰ Ἁγία Προσκυήματα, ὡς δὲ Πόλον αὐτῆς σεβόμεθα τὴν Σιών, ὡς δὲ Χώραν αὐτῆς τὴν Ναζαρέτ ἀσπαζόμεθα, καὶ Θεῖον αὐτῆς Λατρὸν τὸν Ἰορδάνην περιπτυσσόμεθα.

Ὅθεν ὁ Ἁγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς Βιβλ. δ'. περὶ Ὁρθοδόξου Πίστεως Κεφαλ. 12. καὶ ἐπιγραφομένῃ περὶ τῶν Σταυρῶν λέγει, αὐτὸ μὲν ἦν τὸ τίμιον εὖλον ὡς ἀληθῶς, καὶ σεβάσιμον, ἐν ᾧ ἑαυτὸν εἰς θυσίαν ὑπὲρ ἡμῶν ὁ Χριστὸς προσενέωσεν, ὡς ἁγιασθῆναι τῇ ἀφῆ τῆς ἁγίας Σώματος, καὶ Αἵματος, εἰκότως προσκλυπτέον, ὁὐτὸν ἤλας, τὴν λόγχην, τὰ ἐνδύματα, καὶ τὰ ἱερά αὐτῆς σκηνώματα, ἅτινα εἰσὶν ἡ Φάτνη, τὸ Σπήλαιον, ὁ Γολγοθᾶς, ὁ Σταυρὸς, ὁ ζωοποιὸς Τάφος, ἡ Σιών, τῶν Ἐκκλησιῶν ἢ Ἀκρόπολις, καὶ τὰ ὅμοια, ὡς φησὶ ὁ

Θεοπάτωρ Δαβίδ, εισελθόμεθα εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῆ, προσκυνήσωμεν εἰς τὸν Τόπον ὃ ἔστησαν οἱ πόδες αὐτοῦ.

Ὁ αὐτὸς Ἡΰχω πρῶτον τῆς Ὀκτωήχης, τῷ ζωοδόχου Τάφου παρεστῶτες οἱ ἀνάξιοι, δοξολογίαν προσφέρομεν τῇ ἀφάτῳ σου διασπλαγχνία.

Καὶ Ἡΰχω τεῖντον, ὡς ζωοφόρος, ὡς Παραδείσου ἀραιότερος ὄντας, καὶ πατρὸς πάσης βασιλικῆς ἀναδέδεικται λαμπρότερος Χειρὲς ὁ Τάφος σου, ἡ Πηγὴ τῆς ἡμῶν ἀνασάσεως.

Ὁ αὐτὸς Ἡΰχω πρῶτον, Ὡδῆ ὀγδόη. δεῦτε λαοὶ προσκυνήσωμεν τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἔστησαν ἀχραντοὶ πόδες, καὶ ἐν ξύλῳ θείῳ Χειρὲς Παλάμαι ζωοποιαὶ ἔτεθησαν εἰς πάντων σωτηρίαν βροτῶν, καὶ Τάφον ζωῆς κυκλῶντες μέλψομεν.

Ὁ αὐτὸς καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις τὰ αὐτῆ.

Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος Λόγῳ εἰς τὰ Γενέθλια λέγει, τῷ Βηθλεὲμ αἰδέσθῃτι, τῷ Φάτνῳ προσκύησον.

Ἰδέτω ὁ φιλόθεος τὸν Κανόνα τῆς Ἐγκαινίων τῆς Ναῦ τῆς Ἁγίας Τάφου, Σεπτεμβεῖς δεκάτη τρίτη, καὶ τῆς Αἰώνων τὸ πρῶτον Τροπάριον. Σήμερον ὁ ἔνθεος, καὶ ἱερός, καὶ σεβάσμιος τῆς Χειρὲς ἀνασάσεως Φαυδρῶς ἐγκαινίζεται φωτοφόρος Οἶκος, καὶ νέμει ἐν Κόσμῳ Τάφος ὁ θεῖος τῷ ζωῷ, καὶ ἐμπαρέχει πηγῶν ἀθάνατον, βλυσάνει ρεῖθρα χάριτος, θαυμάτων βρῦναι τὰ γάματα, καὶ δωρεῖται ἰάματα τοῖς αὐτὸν πίσει μέλψουσιν.

Ἐνταῦθα σημειωτίον ὡς συντείνοντα καὶ τὰ Ἐγκάμια τῆς Ἐκκλησίας; καὶ τῆς Ἁγίων Πατέρων τὰ εἰς εὐθὺς Ἁγίους τῆς Σωτήρος Τόπους, ἔξ ὧν ἡμεῖς ἀνέγχομεν.

Ὁ Ἅγιος Ἐφραίμ Λόγῳ περὶ τῆς Ἐγκαινίων τοῦ Ναῦ τῆς Ἁγίας Ἀνασάσεως, ἥτοι τῆς μεγάλης Ναῦ τῆς Ἁγίας Τάφου λέγει, καὶ ἀείσκω τὸν μὲν Τάφον τῆτον πηγῶν ἀνασάσεως, τὸν δὲ λίθον συνήγορον τῶν νεκρῶν, ὅτι Θεὸν ἔδεξετο, καὶ ἔτος ὁ Τόπος ἐστὶν Ἁγέλων Διδασκαλεῖον, ἀπὸ γὰρ αὐτῆ προσεφώνησαν τοῖς Ἀποστόλοις λέγοντες, μὴ ζητήσατε μετὰ τῶν νεκρῶν τὸν ζῶντα.

Ὁ Ἅγιος Γερμανὸς Λόγῳ εἰς τῷ Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου λέγει, ὃν τρόπον καὶ ὁ σὸς Τίος, καὶ πάντων Θεός, καὶ αὐτὸς ὅσον εἰπεῖν διὰ τὸν παντὸς ἀποθνήσκοντα τῆ γένεσις ἡμῶν ἀνθρώπων, τῆ ὁμοίᾳ σαρκικῶς ἀπεγλάσατο θανάτου, παραδοξάσας δέχεται καὶ τὸν ἴδιον αὐτῆ καὶ ζωοποιὸν Τάφον, καὶ τὸ σὸν τῆς κοιμήσεως ζωοπαράδοτον σῶμα.

Βασίλειος Σελευκείας ἐν τῷ καὶ Γαδαιῶν λόγῳ ὡς εἴρηται, καὶ κεφ. 18. Τόπον τινὰ ἐκτὸς ὄντα τῆς Προτεχίσματος, ὃν ἐκάλεον Κρανίον τόπον, ἐν ᾧ ἔτεκέτις γυνὴ παιδίον δύο ἔχον κέρατα, ἀφ' ὧ συμβόλων ἔφασαν τινὲς Βασιλικὸν Οἶκον ἐν τῷ Τόπῳ ἔσεσθαι, ὅπερ καὶ ἐγένετο. ἐκεῖ γὰρ τῆ Κυρίου κατὰξιώσαντος σαρωθῆναι, καὶ ταφῆναι, καὶ ἀναστῆναι, ἐν τῷ καλεσμένῳ Γολγοθᾶ, ἐκεῖ καὶ ἡ Ἁγία τῆ Θεῆς κατὰιδρύνθη Ἐκκλησία, ἐπιωνύμως τὰ σωτήρια τῆ Κυρίου πάντα φέρουσα μέχρι νῦν, τῆ Σαυρῆ δὴ λέγου, καὶ τῆς Ἀνασάσεως, καὶ δὲ τὰς τῆς Γαδαιῶν παραδόσεις, ὡς φασί, τὸ Κρανίον τοῦ Ἀδάμ ἐκεῖ ἀρεθῆναι, καὶ διεγνακείται τὸν Σολομώντα διὰ τῆς σοφίας αὐτῆ.

Γρηγόριος Πατριάρχης Αντιοχείας βλέπω τὸν Τόπον τῆς Αἰασάσιος , καὶ προσκυνῶ τὴν Αἰάσασιον , ἢ πολυπραγμονῶ τὴν Αἰάσασιον , προσκυνῶ τὸν Τόπον τῆς Θαύματος , εἰ ἢ μὴ καταλαμβάνω τὸν τρίπον τῆς πράγματος . καὶ δευτεῖ ἴδτε τὸν Τόπον τὸν παντὸς Παραδείσου τερπιότερον . δευτεῖ ἴδε τὸν Τόπον τὸν πάσης βασιλικῆς πασαδος λαμπρότερον . παρακύψατε εἰς τὴν Θήκην τὴν γενομένην πύλιν τῆς ἀφθάρτου ζωῆς . παρακύψατε εἰς τὸ Σπήλαιον , ἀφ' ἧς εἰς Οὐρανὸν μετοικήσισθε .

Λέων ὁ τῆς Αὐτοκρατορίας σοφάτατος , Λόγῳ εἰς τὴν Θεόσωμον Ταφῆν . ὡς Τάφος μιμνήμενος Οὐρανῶν . ὁ γὰρ ἐν αὐτῷ ὡς ἐν Θρόνῳ καθήμενος , ἐν σοὶ ὡς ἐν πασαδι ἀνεπαύσατο . ὡς Τάφος δὲ ἔστι τὴν φθορᾷ ἀποκαθαίρονται ἄφθοι . ὡς Τάφος δὲ ἔστι δὲ δερματίνης χιτῆος ἀπεδυσάμενος , ἢ τὴν ἀρχαίαν ἐσολισάμενος ἀπρέπειαν . ὡς Τάφος τῆς ζωῆς πλατῶν τὸν θησαυρὸν .

Ὁ αὐτὸς Λόγῳ καὶ τῆς θανάτου . ἀλλ' ὡς μακάριαι γυναῖκες , ἢ τῆς ἐπὶ τῆς ἄφθου ὀρμήσεως , ἢ τῆς καλῆς ἐκείνης φθέγγματος , ἢ θαύματος , αἱ πρῶται μὲν τὸ Χωρίον τῆς ἀφθαρσίας ἀραίῳ ποδὶ καταλάβετε , πρῶται δὲ τὸ μέγα τρόπαιον ἀκηκόατε .

Ὁ αὐτὸς εἰς τὴν αἰάληψιν , ὅτι ἐκεῖνο μὲν τὸ ἱερόν ὄρος τῆς μουσικωτέραν ἔργων Ἰησοῦ Χωρίον εἶδισο γίνεσθαι .

Θεόδοτος Ἀγύρας ὁμιλία εἰς τὴν Χειρῶν Γέννησιν ῥηθείση ἐν τῇ Ἐφέσῳ , ἦτο ἐν τῇ Οἰκουμενικῇ Ἐκκλησίᾳ Συνόδῳ . ἀλλ' ἔτος ὁ τότε ὄντων Μάγιστος ἐκλύσας ἀρρήτην δυνάμει πρὸς τὴν ἀσπίδα , καὶ νῦν τὴν Φαίδραν πανήγυριν ἐπεκρότησε σήμερον . ἐκέτι ἐν Φάτνῃ τῆς τραπέζης Ἐκκλησίας προχειμείνης , ἐκεῖνη γὰρ ἡ Φάτις τῆς τραπέζης Ἐκκλησίας Μήτηρ ἐγένετο , διὰ τῆτο ἐπ' ἐκείνης τίθεται , ἵνα ἐν Ἐκκλησίᾳ ἐνωθῆ , καὶ γίνηται τοῖς πιστοῖς σωτήριον ἠδίσμα , ἀλλ' ἡ Φάτις τὴν σωτήριον Ἐκκλησίαν ἀνείδειξε τραπέζαν , ἢ δὲ τῆ ἐν Βηθλεὲμ Οἰκίῳσκα ἀτέλεια . ὄντων περιφανεῖς τέττες ἀνείδειξε Ναῦς .

Θεόδωρος ὁ Στραδίτης Ἐπιστολῇ πρὸς Θεομαῶ τὸν Ἀγιώτατον Πατριάρχην Ἱεροσολύμων . πορφόμαι εἰς τὴν Ἀγίαν Γλῶσσαν , ἢ ἐκεῖ καταφιλοῦ τὸ ἔδαφος ἐκεῖνο , τὸ ὁποῖον ἐπάτησαν τῆς Χειρῶν μετὰ Ἰησοῦ , καὶ μετὰ ἢ αὐτὸν τὸν Θεοδέγμονα Τάφον , εἰς τὸν ὁποῖον κατετίθη τὸ Πανάγιον Σῶμα τοῦ ἡμῶν Λυτρωτοῦ , ἐκεῖθεν διαβαίνο εἰς τὸν Δεινότατον Γολγοθᾶν , ὅπως ὁ Κύριος τῆς δόξης ἐσαυρώθη . παγαίνω παρεμπρὸς εἰς τὴν Βηθλεὲμ , τὴν ὁποῖαν ἄς Ἐδὲμ νείαν φανταζομαι , προσκυνῶ ἐκεῖ τὴν Φάτιν πλέον παρὰ τὴν χρυσεὴν Στάμνον , μέσα εἰς τὴν ὁποῖαν ἔχει τὸ Μαῖνα , ἀλλ' ὁ Ἄρτος τῆς ζωῆς ἐφυλάχθη . θεωρῶ ἀκόμη τὸ πανάγιον ὄρος εἰς τὸ ὁποῖον ἐγένετο ἡ Δεικνύουσα Μεταμόρφωσις . τὸ ὄρος τῆς Ἐλαιῶν , ὅθεν ὁ Κύριος ἀνέβη πρὸς τὴν Οὐρανία , βλέπω ἢ τῆς Πανάγιου Δαβίδος Κόρης τὸ Μνήμα , ὅπως προσκυνεῖται ἡ Πανυπερβλόγητος εἰς τὴν Παιῖρον Γεθσημανίαν . ὡς πῶς Ἀγία Κορυφή καὶ σὲ ἀχαιεῖσσω , γκαρίζω πῶς εἶσαι ἐσὺ ὁ πρῶτος Πατριάρχης καὶ περὶ ὧν πέμπτος εἰς τὴν ἀπαρτιμένην τῆς Πατριαρχῶν . αὐτῆ ἐπρωτοφαῖν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χειρῶν ὁ ἐργασάμενος τῆς Θαυμασίας , ὅπως ἐσαυρώθη , ὅπως ἀνέστη , ἢ ἀνελήθη ἀπ' αὐτῆ .